

Les emergències pertoquen als serveis catalans

written by Llorenç Prats | 27 de maig de 2020

Iniciada la desescalada de la crisi sanitària Covid-19 , amb una situació més relaxada i amb un sistema sanitari menys tensat, la Secció de Bombers del sindicat nacional Intersindical-CSC considera que és el moment de parlar de l'UME, la seva creació i les seves actuacions, ja que considera que no respon a cap necessitat social concreta dels catalans.

L'UME és la Unidad Militar de Emergencias de l'exèrcit espanyol dedicada a intervenir en supòsits de greu risc, catàstrofes, calamitats o altres necessitats públiques. És per tant una companyia armada operativa de militars espanyols.

La seva creació va ser aprovada en el Consejo de Ministros del 7 d'octubre de 2005, un mes abans de la disposició de l'article 15.3 de la Ley Orgánica 5/2005, de 17 de Noviembre, de la Defensa Nacional annexa a l'article 15. La creació d'aquest article va permetre a l'exèrcit espanyol la fundació exprés d'un cos especialitzat en les emergències amb una gran dotació pressupostària i unes enormes capacitats de maniobra i d'activació en l'àmbit de tot el territorio estatal.

Tot i que governs anteriors havien mostrat tímids intents de dotar l'exèrcit amb més capacitat per actuar davant les grans emergències i catàstrofes, no fou fins al mandat de Jose Luís Zapatero, PSOE, que el projecte va ser desenvolupat. Els desencadenants que van impulsar la creació de l'UME van ser les nevades al terç nord peninsular del 2004 amb centenars de persones atrapades a les carreteres, els continuats incendis forestals, estiu rere estiu, amb reaccions tardanes i ineficaces per part de vàries comunitats autònomes i, en especial, el foc forestal de Guadalajara (Espanya) que va

provocar la mort d'11 membres d'un reten antiincendis.

Al llarg dels consecutius anys s'ha dotat a l'UME de més capacitats operatives com poder actuar en emergències en l'àmbit internacional (Real Decreto 454/2012, de 5 de Marzo), formar part de la INSARAG de les Nacions Unides o l'activació de l'UME per part del Ministeri d'Interior si aquest dictamina una emergència d'interès nacional (Ley 17/2015, de 9 de Julio).

Des dels seus inicis, l'any 2006 es va iniciar el procés de selecció de personal, tots ells provinents d'altres unitats operatives de l'exèrcit espanyol. Aquest reclutament voluntari va ser ràpid i àgil gràcies a les millores salarials i amb promeses de ràpids ascens en l'escala jeràrquica. Durant els següents anys l'UME va anar creixent en personal i presència arreu del territori fins a arribar a tenir 7 bases operatives amb diferents batallons, grups de comandament i de suport, amb costoses dotacions de vehicles i logística.

Per a la creació de l'UME es van destinar durant els primers tres anys uns 600 milions € cada any. La resta d'anys fins a completar el 2019 ha tingut un cost mitjà de 135 milions €/any on el pagament dels salaris és la despesa principal. S'ha de tenir en compte que aquests números són aproximants davant la manca de transparència de les despeses reals del Ministeri de Defensa, on no s'inclouen aquelles partides pressupostàries extraordinàries de Defensa com les Inversiones Reales o Gastos Corrientes en Bienes y Servicios aplicables en cada anualitat.

A aquesta despesa s'ha de sumar el cost extra que es generen en cada actuació amb material fungible, combustibles, reparació de vehicles, hores extres, partides extraordinàries, i el cost de les unitats militars operatives que han donat suport a diferents actuacions de l'UME. Un cost que s'estima que té un import variable però no menys de 30 milions d'euros anuals.

Actualment l'UME està formada per: 7 bases operatives repartides pel territori peninsular i les Canàries, – 3500 militars (3260 operatius): 8% generals, caps i oficials / 17% suboficials / 75% tropa , 1000 vehicles (aprox.) amb 27 mitjans aeris, autobombes, vehicle i centres de comunicacions i comandaments, de transport, ambulàncies bàsiques i avançades, maquinària pesant, vehicles NRBQ, embarcacions, llevaneus, drons... i campaments de campanya, estacions NRBQ, centres de comunicació i comandament.

Des dels seus inicis, amb les primeres actuacions el 2007 i fins a finalitzar el 2019, l'UME ha participat en 485 actuacions amb una mitjana de 37 actuacions per any. Més del 75% de les actuacions estan relacionades amb incendis forestals, seguit d'un 11% en inundacions/rescats/seismes i menys d'un 7% d'accions en situacions hivernals.

S'ha de tenir en compte que la majoria d'actuacions de l'UME implica la utilització de diversos vehicles i dotzenes de militars. A tall d'exemple l'any 2019, amb 64 serveis de diferent tipologia, va tenir una mitjana de 130 militars per actuació amb 48 vehicles i 1 mitjà aeri.

Així i tot, la ràtio d'intervenció per un membre de l'UME respecte a un bomber de qualsevol altre cos de l'estat és espectacularment baixa. Un membre de l'UME realitza una mitjana de 0,010 actuacions/any, mentre que els diferents cossos de bombers de l'estat es mouen entre les 18 i 100 actuacions anuals per bomber/a, depenen de la regió.

3.150 milions € és la despesa total de l'UME des de la seva formació fins al 2019. Que suposen uns 225 milions € anuals de mitjana per una estructura de 3.500 militars. I tot per 37 actuacions de mitjana anuals de les que més del 75% de les actuacions estan destinades a incendis forestals. 6,5 milions € és el cost mitjà de cada actuació de l'UME.

Fins a començar el 2020 el gran gruix de les actuacions de

l'UME s'han basat en els incendis forestals, el motiu principal de la seva creació. Recordem que els continuats focs forestal a Espanya i en especial el desastre de Guadalajara, amb 11 morts, van desencadenar la seva creació.

Així i tot, aquesta nova branca de les forces armades se l'ha dotat de material, mitjans i personal per poder actuar en molts accidents i catàstrofes pròpies i històriques del sector públic de les emergències on els diferents cossos de bombers de l'estat són el referent.

Si els 3.150 milions € que està costant la UME s'haguessin repartit d'una forma equitativa, per exemple per població entre els diferents serveis d'extinció de cada comunitat autònoma, a Catalunya li pertocarien més de 500 milions € a repartir entre el cos de Bombers de la Generalitat i de Barcelona. Si el repartiment es realitzés segons la productivitat territorial, la inversió hauria de pujar a uns 600 milions €. A tall d'exemple, el pressupost dels Bombers de la Generalitat el 2017 va ser 150 milions € .

Amb aquesta suma desorbitada de diners (500-600 milions €) i, a criteri de la Secció de Bombers de la I-CSC, amb uns gestors competents, fet que no sempre s'ha complert en les nostres administracions (tema que ha de ser criticat i perseguit amb molta duresa) el servei d'emergències de Catalunya podria fer un salt qualitatiu en material i personal realment sorprenent.

L'UME va ser creada per cobrir unes mancances en punts concrets de la geografia espanyola a causa d'uns cossos de bombers provincials minvats, amb poca inversió i alguns d'ells privatitzats on s'han prioritzat els beneficis per sobre de la protecció a la ciutadania. En lloc de fer un estudi complet per saber què necessita cada territori i on invertir els diners en unes estructures d'emergències ja existents, es va preferir crear un cos nou, militaritzat i amb potestat sobre tot el territori estatal, sense distinció, desprestigiant i minimitzant la gran tasca i història que molts cossos de bombers s'han guanyat al llarg de dècades de treball.

I un cop més, diuen des de Intersindical-CSC, s'ha aplicat "el café para todos" tractant tot el territorio estatal igual, sense respectar les peculiaritats de cada administració, les virtuts d'alguns territoris en la gestió de les emergències i obviant totalment qualsevol sentiment de pertinença que no sigui el d'una Espanya militaritzada.